

Nájemníci na Starém městě Pražském roku 1608

O edici:

- přepis majitelů a nájemníků domů na Starém městě Pražském
- skládal se ze čtyř svazků
- originální rukopis č. 324 (z Archivu Hlavního města Prahy) z roku 1608 shořel na pražské radnici při pražském povstání v roce 1945, ale byl nalezen opis z 19. století v muzejním diplomatáři v Archivu Národního muzea.
- popis je napsaný českou humanistickou kurzívou 19. století
- byl přepsán jediným přepisovačem, jehož identita je neznámá, ale který měl s opisováním zkušenosti, nicméně dopustil se některých chyb a nepřesností
- opisovač byl zřejmě student, protože studenti si v 19. století přivydělávali opisováním
- opis rukopisu č. 324 se dochoval na 27 volných pročíslovaných dvoulistech a jednom závěrečném jednolistu
- záhlaví každého dvojlistu je opatřeno razítkem „Archiv Musea král. čes.“ a datací
- pramen je jazykově český, dokonce i cizí jména jsou často bohemizována

editoři:

Jaroslav Čechura

- český profesor historie
- specializuje se na sociální dějiny pozdního středověku a raného novověku, dějiny venkovského obyvatelstva, selské rebelie

Zdeněk Hojda

- český historik a archivář
- zabývá se kulturními dějinami a pomocnými vědami historickými raného novověku a 19. století, dějinami skandinávských zemí, dějinami pražských měšťanů

Martina Novozámská

- česká historička
- věnuje se sociální a subjektivní barevné dokumentární fotografii

Obsah edície:

- Celý názov pôvodného prameňa je „*Poznamenání nájemníků a podruhů na Starém městě Pražském*“.
- Jedná sa o zápisy troch komisií, ktoré boli mestskou radou poverené zapísať údaje o nájomníkoch (pokojníkoch a podruhoch) mestských domov v štyroch staromestských štvrtiach.
- Okrem mestských domov sa dochovalo aj pár záznamov o obecných domoch, univerzitných internátoch a o cirkevných a zádušných objektoch.
- Pokojník: má izbu v dome prenajatú od jeho majiteľa – domáceho.
- Podruh: má izbu v dome prenajatú od pokojníka.
- Dokopy komisie zaznamenali v Starom meste pražskom 957 domov a 1617 nájomníkov.
- Informácie o nájomníkoch a podruhoch boli získavané buď osobným pohovorom s domácimi, alebo boli komisii odovzdané domácimi písomnou formou.
- Záznamy majú takmer všade rovnakú formu – pod názvom domu (buď má vlastné meno alebo je pomenovaný podľa majiteľa)
- sú vypísaní všetci nájomníci.
- Komisia v Mikulášskej štvrti ich jako jediná rozčlenila hierarchicky – domy sú rozčlenené podľa jednotlivých „padesátok“ a pri väčšine domov je zapísané meno majiteľa, pod ním mená pokojníkov a pod nimi mená podruhov.
- V ostatných štvrtiach sú zápisy stručnejšie.
- Pri menách nájomníkov väčšinou nasleduje poznámka – tá obsahuje väčšinou ich povolanie,

- rodinný stav a príslušníkov, ktorí s ním prenajatú izbu zdieľajú, či majú alebo nemajú mestské právo, kde sa v čase tvorby poznamenania nachádzali, ako často prenajatú izbu využívajú,
- alebo ich pôvod či vierovyznanie.
- Hlavným cieľom mestskej rady bolo zrejme zistiť, koľko ľudí bez mestského práva sa nachádza v starom meste, prípadne koľko z nich
- sa živí remeslami bez príslušnosti k cechu.
- V rovnakom čase vzniká podobne štrukturovaný prameň „*Ubytovací kniha Malé strany a Hradčan*“, tá však vznikla za účelom zaznamenávania ubytovania dvoranov Rudolfa II. A narozdiel od Poznamenání obsahuje podrobné opisy ich domov.

ČECHURA, Jaroslav, HOJDA, Zdeňek, NOVOZÁMSKÁ, Martina. *Nájemníci na Starém Městě pražském roku 1608: rekonstruovaná edice shořelého rkp. 324 z Archivu hl.m. Prahy podle opisu uloženého v Archivu Národního muzea* (= Documenta Pragensia Monographia 3). Praha 1997.